

บทความออนไลน์

“Growth Mindset” เคล็ดลับการสร้างนักเรียนรุ่นใหม่: ถอดบทเรียนจากการสอบ PISA

Growth Mindset เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงในโลกยุคใหม่หลายต่อหลายครั้ง แม้คำนี้จะเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อหลายปีมาแล้วจาก ดร.แคโรล ดเว็ค (Carol S. Dweck) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด แต่คนที่ทำให้คำนี้ได้รับการยอมรับในวงกว้างคือ สัตยา นาเดลลา (Satya Nadella) ประธานบริหารของ Microsoft ที่ใช้เวลาเพียง 4 ปีทำให้มูลค่าของบริษัทเพิ่มขึ้นมาถึงสามเท่า โดยมีแรงบันดาลใจหลักคือคำว่า Growth Mindset ที่เขาใช้พลิกโฉมให้ Microsoft กลับมาเป็นมหาอำนาจด้านคอมพิวเตอร์ของโลกอีกครั้ง

หากจะกล่าวถึง Growth Mindset ให้เข้าใจง่ายที่สุด ต้องอ้างอิงถึงหนังสือของ ดร.แคโรล ดเว็ค ที่ชื่อว่า Mindset : The New Psychology of Success โดย ดร.แคโรลได้แบ่งมนุษย์ออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่ม Fixed Mindset หรือกลุ่มที่มีทัศนคติยึดติดในกรอบ คนกลุ่มนี้จะเชื่อว่าความสามารถ ความฉลาด และพรสวรรค์ที่ตนเองมีนั้นเป็นสิ่งที่ตายตัว ไม่มีทางเปลี่ยนแปลง เมื่อต้องทำสิ่งที่ตนเองไม่ถนัดก็จะยอมแพ้ง่าย ๆ กลัวความล้มเหลว และมักมีข้ออ้างในความล้มเหลวของตนเองเสมอ ความเชื่อนี้ไม่เพียงใช้กับตนเอง แต่ยังใช้มองคนอื่นด้วย เช่น มองว่าเด็กที่ไม่ฉลาด เรียนไม่เก่ง อยู่ลำดับท้าย ๆ ของห้อง ผ่านไปอีกปีเด็กคนนั้นก็คงรังทำเหมือนเดิม ขณะที่กลุ่มของ Growth Mindset หรือกลุ่มที่มีทัศนคติแห่งการเติบโต จะมองว่าความสามารถทุกอย่างที่ตนเองมีหรือคนอื่นมีนั้นสามารถพัฒนาได้เสมอหากไม่ละทิ้งความพยายาม ไม่ว่าต้นทุนแต่เดิมของคนคนนั้นมีมากหรือน้อยอย่างไร แนวคิดเช่นนี้จึงไม่ใช่แค่การบอกตัวเองว่า “จะต้องพยายามให้มากขึ้น” แต่คือการเชื่อด้วยใจว่า “ไม่มี ความพยายามที่สูญเปล่า” คนเหล่านี้จึงกระหายความรู้ ชอบสิ่งที่ท้าทาย ชอบเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรค

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

แม้จะพบกับความล้มเหลว ก็ยังมีทัศนคติที่ดีต่อความล้มเหลวว่าเป็นบทเรียนสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้

Growth Mindset ได้รับความสนใจและมีการศึกษามากมายต่อเนื่องจากองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (The Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) นับตั้งแต่ปี 2000 โดยทาง OECD มองว่า ระบบการสอนและการทดสอบในปัจจุบันมุ่งเน้นให้เด็กเรียนและท่องจำคำตอบ ซึ่งเป็นลักษณะของ Fixed Mindset ยิ่งสร้างเด็กผ่านการศึกษาแบบเดิมมากเท่าไร ยิ่งมีผลผลิตเป็นบุคลากรแบบ Fixed Mindset ซึ่งไม่สอดคล้องกับโลกที่ต้องการ "ทัศนคติที่เปิดกว้าง" เพื่อคิดค้นและแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก พวกเขาจึงจัดทำโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment - PISA) โดย PISA จะประเมินสมรรถนะที่เรียกว่า "ความฉลาดรู้" (Literacy) ในสามด้าน ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

ในปี 2018 ที่ PISA จัดทำโปรแกรมการสอบ มีนักเรียนมากกว่า 600,000 คนจาก 78 ประเทศเข้าร่วม มีผลการทดสอบพบว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้เข้าสอบที่มี Growth Mindset หรือ Fixed Mindset ต่างก็มีความเชื่อที่ว่าคนเราเกิดมาพร้อมกับความสามารถบางอย่างและมีพรสวรรค์ที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเก่งดีหรือแย่ร้าย ทว่าคนที่มี Growth Mindset มีแนวโน้มที่จะพัฒนาได้มากกว่าในหลาย ๆ ด้าน โดย PISA ได้สรุปผลที่น่าสนใจไว้ 4 ข้อดังนี้

1. Growth Mindset ส่งผลกับการเพิ่มขึ้นของคะแนนสอบ

ค่าความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) ซึ่งเคยเชื่อกันว่าเป็นตัวเลขตายตัว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผลจากการสอบ PISA พบว่านักเรียนที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับข้อความว่า “ความฉลาดของคุณเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้มากนัก” (Your intelligence is something about you that you can't change very much) ได้คะแนนความฉลาดรู้ด้านการอ่านสูงขึ้น 31.5 คะแนน ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์สูงขึ้น 27 คะแนน และความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สูงขึ้น 23 คะแนน มากกว่านักเรียนที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว

สอดคล้องกับงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่ต่อยอดจากการสอบ PISA เช่น การวิจัยนักเรียน 385 คนในนอร์เวย์ ทีมนักวิจัยด้านการศึกษาจากนอร์เวย์ พวกเขาพบว่านักเรียนหญิงมัธยมปลาย 312 คนที่มี Growth Mindset ในการเรียนคณิตศาสตร์จะมีความใฝ่รู้และพยายามมากเป็นพิเศษ แม้จะได้รับการมอบหมายงานที่ยากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ นักเรียนกลุ่มนี้ที่เชื่อว่าความฉลาดสามารถพัฒนาได้จะได้เกรดที่สูงขึ้นและมีแนวโน้มที่จะย้ายไปเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นสูง ขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งจะมีพัฒนาการคงที่หรือถดถอยลงและเลิกสนใจโจทย์ปัญหาเมื่อพบโจทย์ปัญหาที่ความยากเกินความสามารถของตน

“ความฉลาดของทุกคนเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้” จึงเป็นประโยคที่ควรติดตั้งลงไปในทัศนคติของเราเป็นอันดับแรก และเป็นเคล็ดลับที่เรานำไปใช้ได้ในการสอนหรือการเรียนรู้ได้เสมอ ดังเช่นงานวิจัยของทีมนักวิจัยจากอเมริกา ที่ทดลองสอดแทรกกิจกรรมออนไลน์สั้น ๆ ที่สอนให้นักเรียนมีความเชื่อเรื่อง Growth Mindset ให้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 6,320 คนในสหรัฐอเมริกาทุก ๆ วัน พบว่าผลการเรียนของเด็ก ๆ กลุ่มนี้ดีขึ้นเป็นลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีอัตราการลงทะเบียนวิชาที่มีความยากในหลักสูตรคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. Growth Mindset อาจช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

คงปฏิเสธไม่ได้ว่าการศึกษาในปัจจุบันคือการลงทุนชนิดหนึ่ง นักเรียนที่มีโอกาสทางสังคมสูงกว่า เช่น รวยกว่า หรือมีเส้นสายทางสังคมมากกว่า ก็ย่อมเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาได้มากกว่า เช่น ได้เรียนพิเศษมากกว่า มีห้องสมุด หนังสือ และอุปกรณ์ทันสมัยที่เพียบพร้อมกว่า เข้าถึงองค์ความรู้ได้มากกว่าเด็กที่มีฐานะยากจน แต่จากผลการสอบ PISA พบว่า จำนวนเงินที่ลงทุนไปกับการเรียนมีความสำคัญน้อยกว่า Growth Mindset ที่เด็กแต่ละคนมีอยู่ เพราะ Growth Mindset จะช่วยให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาค้นพบวิธีการศึกษาด้วยตนเอง และมีความพยายามในการเรียนรู้มากขึ้น ดังที่ Andreas Schleicher ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาและทักษะของ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

OECD กล่าวว่า “ไม่น่าแปลกใจที่นักเรียนที่มาจากภูมิหลังที่ดีกว่ามีแนวโน้มที่จะมี Growth Mindset มากกว่านักเรียนที่เกิดมาพร้อมกับความด้อยโอกาส แต่ถ้ระบบการศึกษาสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มให้มีความคิดแบบ Growth Mindset เราจะเห็นได้ว่าผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจะเท่าเทียมกันมากกว่า การทำให้นักเรียนที่ด้อยโอกาสเชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาได้ ทำให้พวกเขาพยายามทุ่มเทและฝึกฝนตัวเองมากขึ้น จากเดิม ซึ่งช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นระหว่างอภิสิทธิ์ชนกับคนด้อยโอกาส”

“มีโอกาสมากกว่า ไม่ได้แปลว่าจะเก่งกว่าเสมอไป” จึงเป็นอีกหนึ่งประโยคที่ควรเพิ่มเติมลงไป ในทัศนคติของเราเป็นลำดับถัดมา คำกล่าวนี้พิสูจน์ได้จากงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ให้เห็นว่า Growth Mindset เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ด้อยโอกาสทางสังคม ดังเช่นงานวิจัยของ ทีมนักวิจัยจาก อินเดียซึ่งศึกษานักเรียนมัธยมปลายจำนวน 2,000 คนในอินเดีย พบว่าการสอดแทรก Growth Mindset ในบทเรียนเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนและการประสบความสำเร็จ ช่วยให้นักเรียนเกินครึ่งในกลุ่มการทดลอง ดังกล่าวมีผลการเรียนที่ดีขึ้นทุกวิชา และนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสทางการศึกษาราว 20% มีผลการเรียนเทียบเท่าหรือสูงกว่านักเรียนมัธยมปลายที่มาจากครอบครัวที่มีโอกาสทางสังคมดีกว่า

3. ในบางพื้นที่ “ความสำเร็จในการศึกษา” ไม่ได้เชื่อมโยงกับ “Growth Mindset” เสมอไป

แม้ว่า Growth Mindset สัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้นในหลายประเทศดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตาม ผลการสอบดังกล่าวไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง Growth Mindset กับผลการเรียนในบางประเทศ ได้แก่ ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียง ออสเตรเลีย และประเทศจีน โดย ดร.แคโรล ผู้เขียนรายงานของ OECD ตั้งสมมติฐานว่า วัฒนธรรมที่ค่อนข้างเฉพาะตัวของภูมิภาคส่งผลต่อการปลูกฝัง Growth Mindset เช่น วัฒนธรรมขงจื้อในประเทศจีนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมักจะเชื่อฟังผู้สอนโดยขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือโต้แย้งในห้องเรียน ทว่าสมมติฐานดังกล่าวก็ยังไม่มีการวิจัยใดมารองรับ

ขณะที่ศาสตราจารย์หย่ง โจว (Yong Zhao) นักวิชาการชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจากมหาวิทยาลัยแคนซัส โต้แย้งว่า การวัดผลของ PISA ยังมีข้อบกพร่องเนื่องจากใช้มุมมองแบบตะวันตกเรื่องความสำเร็จทางการศึกษามาตัดสินนักเรียนชาวเอเชียตะวันออกเฉียงซึ่งมีมุมมองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแตกต่างจากโลกตะวันตก คำว่า “Growth Mindset” และ “Fixed Mindset” อาจแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม เช่นเดียวกับคำว่า “ความฉลาดรู้” ที่นักจิตวิทยาชาวตะวันตกประดิษฐ์ขึ้นภายหลังเพื่อใช้ในการสอบนี้ ดังนั้นเมื่อนักเรียนตะวันออกตอบคำถามว่าพวกเขาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “ความฉลาดของคุณเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้มากนัก” อาจ

ไม่ได้บ่งบอกว่าเขาจะเปลี่ยนแปลงตัวเองได้หรือไม่ได้ในภายหลัง

ข้อคิดที่ได้จากข้อสรุปนี้คือ “นิยามของการเติบโตและความสำเร็จอาจแตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม” ดังนั้นการเพิ่มเติม Growth Mindset ลงไปในทัศนคติการเรียนรู้ของเราหรือการเรียนการสอน จึงต้องพิจารณา ร่วมกับวัฒนธรรมการเรียนและการทำงานของแต่ละประเทศว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และจะนำไปปรับใช้ อย่างไรให้เหมาะสมที่สุดด้วย

4. Growth Mindset สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน และสร้างผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่ได้ดีกว่าคะแนนสอบ

Growth Mindset มีได้ส่งผลต่อผู้เรียนเท่านั้น แต่สำหรับ “แม่พิมพ์” อย่างครูผู้สอน หากมี Growth Mindset ก็ส่งผลต่อการเรียนและการใช้ชีวิตของผู้เรียนอย่างมาก ดังเช่นในงานวิจัยของนักวิจัยด้าน ศึกษาศาสตร์ของอเมริกา ที่ตีพิมพ์ในปี 2019 โดยได้วิจัยอาจารย์ในกลุ่มวิชาที่เรียกว่า STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) ของสหรัฐอเมริกา จำนวน 150 คนและนักเรียน 15,000 คน พบว่า ปัญหาทางเชื้อชาติในห้องเรียนเพิ่มขึ้นสูงถึงสองเท่าในชั้นเรียนที่มีผู้สอนแบบ Fixed Mindset เมื่อเทียบกับ ชั้นเรียนของผู้สอนแบบ Growth Mindset นอกจากนี้แล้ว การประเมินผลหลักสูตรยังเผยให้เห็นว่าผู้เรียนมักถูกลดบทบาทในชั้นเรียนลง และมีประสบการณ์เชิงลบมากขึ้นในชั้นเรียนที่สอนโดยคณาจารย์ที่มีความคิดแบบ Fixed Mindset ส่งผลให้นักเรียนบางส่วน โดยเฉพาะนักเรียนผิวสีขาดความมั่นใจและขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง เพื่อไปประกอบอาชีพในสาขา STEM ดังนั้นแม่พิมพ์ที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เข้ากับยุคสมัยจึงอาจส่งผลให้ ชีวิตของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปได้ไม่มากก็น้อย

“ความเชื่อว่าทุกคนเรียนรู้และพัฒนาได้ คือจุดเริ่มต้นของการศึกษาที่ดี” ทัศนคติการเรียนรู้ข้อ สุดท้ายนี้จึงควรมามากกล่าวถึงในการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สอนหรือผู้เรียน การสอดแทรกทัศนคติ แบบ Growth Mindset ลงไปในการเรียนการสอนยุคใหม่จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจาก Fixed Mindset อาจไม่ตอบโจทย์กับห้องเรียนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ความคิด ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่มีความ ซับซ้อนขึ้นในปัจจุบัน โดยดร.แคโรล ดเว็ค ผู้เขียนรายงานฉบับนี้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า “ผู้สอนต้อง ตระหนักอยู่เสมอว่าการปลูกฝังความคิดแบบ Growth Mindset ให้กับนักเรียนนั้นส่งผลกับนักเรียนหลายด้าน มากกว่าการเพิ่มคะแนนสอบเพียงอย่างเดียว เนื่องจาก Growth Mindset จะสร้างนักเรียนที่มั่นใจในตนเอง กล่าว ตอบคำถาม เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ หาวิธีแก้ไขโจทย์ปัญหาหลากหลายแบบ ซึ่งมักจะสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

เรียนรู้เสมอ”

สุดท้ายแล้วไม่ว่า Growth Mindset จะส่งผลต่อคะแนนสอบในห้องเรียนหรือไม่ และสร้างความเปลี่ยนแปลงได้มากน้อยเพียงใด แต่การสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ไม่ปิดกั้นความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา และเชื่อว่าการเรียนรู้มีความเป็นไปได้อย่างไม่สิ้นสุด ก็น่าจะเป็นเหตุผลมากพอให้ทุกคนร่วมมือกันปลูกฝังทัศนคติแบบ Growth Mindset ให้เติบโตขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนยุคใหม่ไม่ท้อถอยในการสร้างความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต ดังเช่นที่ ดร.แครอล ผู้ให้กำเนิดคำว่า Growth Mindset กล่าวไว้ในหนังสือ Mindset : The New Psychology of Success ว่า “คะแนนสอบและการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอาจช่วยบอกได้ว่าผู้เรียนมาไกลแค่ไหน แต่ไม่ได้บ่งบอกว่าเขาจะไปได้ไกลอีกเพียงใด”

ที่มา <https://www.tkpark.or.th/tha/home>

[#เราจะฝ่าวิกฤตไปด้วยกัน](#)

[#SocialDistancing](#)

[#สำนักวิทยบริการฯมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม](#)

หรือ <http://arit.npru.ac.th/>

<http://www.npru.ac.th/>

